

GIAN LUIGI PARACCHINI

PRADA
gyvenimas

Sofoklis

GIAN LUIGI PARACCHINI

PRADA
gyvenimas

Sofoklis
Vilnius, 2014

*Skiriu Caterinai
ir katēms Priscillai bei Merlino,
meilioms ir išmintingoms būtybēms,
už tai, kad buvo šalia*

TURINYS

	Pratarmė	9
1 skyrius.	Įtakinga ir nenuspėjama pora	11
2 skyrius.	Protesto maršas ir Miuccios teismas	35
3 skyrius.	Griausmingasis Patrizio iš Areco	61
4 skyrius.	Šelmiškos eilutės	87
5 skyrius.	Kai stilius pranoksta kilnumą.	107
6 skyrius.	Bergmanas, Antonioni ir (ne)komunikabilumas.	129
7 skyrius.	Menų kolekcija	147
8 skyrius.	<i>Luna Rossa</i> su palankiu vėju	171
9 skyrius.	Ouklandas–Valensija: nuotykių pabaiga?	195
10 skyrius.	Pirkimo kampanija. Ir pardavimo	217
11 skyrius.	Bėgantis skustuvo ašmenimis – butike	241
	Bibliografija	265

PRATARMĖ

Turėčiau prisipažinti, kad kai leidėjas Alessandro Dalai manęs paprašė patyrinti ir parašyti serijos, skirtos didiesiems mados vardams (*Vercaese, Armani, Ferré*), ketvirtą knygą, mažumėlę sudvejojau.

Net jei knygai ir lemta įgauti biografijos pavidalą, net jei ji apie mados dizainerį, neįmanoma palikti nuošalyje ir visos šios asmenybės gyvenimą užpildžiusios, jo pagrindu bei kontekstu tapusios veiklos.

O techniniu požiūriu mados ekspertu savęs tikrai nelaikau.

Prisipažįstu, jog sutrinku susidūręs su tokiomis techninėmis detalėmis kaip drabužio krašto siūlė. Mažai tenuraukiu apie kaklo iškirpčių rūšis, siuvinėjimą, o kai kalba pasisuka apie aulinius batus aukščiau kelių ar krepžoržetą, pasijuntu čiauškęs vos pradėjusių šnekėti vaikų kalba, ne samprotaujās apie madą. Galiu pasakyti tik tiek, kad pastaruosius dvylika metų šiame reikšmingame, neretai ir nerimą man keliančiame mados pasaulyje dalyvavau veikiau kaip akylas stebėtojas, skubąs susigaudyti pinkliai susiraizgiusiuose jo aspektuose bei srovėse, nei kaip ekspertas. Tačiau šį pasiūlymą pagaliau priėmiau, bet tik todėl, kad šiuo metu *Prada* peržengia bet kokius ribotus madų pasaulio apibrėžimus.

Ypač jei žvelgtume į pastaruosius dvidešimt metų, tai „prekės ženklas“ ar „etiketė“, sukurta kone prieš šimtmetį Milane, elegantiškoje parduotuvėje, atidarytoje Viktoro Emanuelio pasaže (*Galleria Vittorio Emanuele*), transformavosi į daug platesnę

konceptualią visatą, kur drabužių ir aksesuarų linijų stilius įsitvirtino sykiu su galingu įvaizdžiu, užaugusiu ant tvirtų atramų, nutiestų į kitas kultūrinio gyvenimo galaktikas, ir įkvėpė daugelį veiksmių aprėpiantį gyvenisenos stiliaus fenomeną.

Ši knyga turėtų tapti *Prada* visatos tyrinėjimu, pasakojimu apie tai, kaip iškilo bendrovė, virsdama „prekės ženklu“ ir įtakingu vardu, kaip nepaprastai sparčiai išaugo ir nepaliauja augti toliau; kokia sėkmė ant mados pakylų lydėjo šią raidą, kokias naujas meno erdves ši kompanija sukūrė, kokius komercinės futuristinės architektūros iššūkius įveikė, kokiose kvapą gniaužiančiose buriavimo dvikovose dalyvavo.

Tai visata, kurioje sutinki garsius vardus iš verslo, kino, finansinių viršūnių, meno, architektūros, meno kritikos ir, suprantama, mados pasaulio; jie visi užkopia ant scenos it neįkainojamos vertės pagrindinių herojų porininkai.

Na, o du pagrindiniai mūsų istorijos veikėjai?

Jie, suprantama, nuo scenos nė nenulipa.

Tačiau nekalbant apie visa, ką, suvienijus talentus bei įgūdžius, šiems dviem pavyko sukurti, jie keliauja per knygą, pasakojančią kiekvieno jų savą istoriją, ataustą jų prielankumais, aistromis ir silpnybėmis.

Ir mūsų herojai daug kuo – pirmiausia tokiomis skirtingomis savo asmenybėmis – primena du iš romano puslapių nužengusius veikėjus.

Viliuosi, kad ši knyga sužavės skaitytoją ne vien paties mados fenomeno aptartimi, bet ir sodriais pasakojimais bei užkulisių istorijomis, kurios, dar nė karto negirdėtos, niekur nepagarsintos, taps intriguojančiais dviejų žmonių gyvenimo įvykių apmatais ir ataudais.

G. L. P.

1 SKYRIUS

Įtakinga ir nenuspėjama pora

„Kuri strėlė skrieja nesustodama? Ta, kuri pataikė į taikinį.“

Vladimir Nabokov, „Gražuolė“ (*A Russian Beauty and Other Stories*)

1977 metų birželio 10 diena, penktadienis. Data, kai pildosi lemtis. Anglijoje verda ginčai ir kaupiasi abejonės dėl vieningosios Europos planų. Šveicarija ir Lichtenšteinas ginčijasi dėl to, kurioje šalyje mažiausi mokesčiai. Italijoje dar nepradėjęs transliuoti trečiasis RAI tinklas jau virtęs nemenka problema. Turint galvoje, kokios aktualios šios problemos išlikusios iki mūsų dienų, ta birželio diena lemtingai įėjo į istoriją kaip daugelio reikšmingų dalykų gimimo data.

Milano mieste šiek tiek prieš vienuoliką ryto jauna dama, pasipuošusi kremine šilko palaidinuke ir Yves'o Saint Laurent'o čigoniško stiliaus sijonu, įsispyrusi į medpadžius su odiniais dirželiais per kulkišnis, išeina iš savo šeimos parduotuvės ir patraukia į Milano prekybos mugę, kur vyksta MIPEL, tarptautinė odos gaminių paroda.

Ji eina apžiūrėti stendo, kuriame, kaip jai pranešė, turėtų pamatyti odines rankines, įtartinai primenančias tas, kurios puikuoja jos šeimos parduotuvės vitrinose.

Ar kažkas sumanė kopijuoti jų rankines? Virš stendo užrašas *Sir Robert*, ir tikrai demonstruojamos prekės atrodo tokios pažįstamos, jog moteris sunerimsta.

Mandagią susirūpinusią damą pasveikina jaunas vyras juoda vešlių plaukų kupeta, tamsiai mėlynu kostiumu ir baltais išėiginiais marškiniais. Jo veide smalsi išraiška, elgesy vos justi lengva pašaipėlė.

Pereira tvirtina – ne Antonio Tabucchi knygos tokiu pat pavadinimu herojus, o žinoma mokslininkė astrologė Emma Pereira, – kad kai Tauras susitinka su Avinu Saulei keliaujant per Dvynių žvaigždyną (jei abu, Tauras ir Avinas, gimę Mėnuliui esant Dvynių valdose), o jų Venera visiškai suderinama, galima drąsiai tvirtinti, kad gims šis tas ypatinga, ir ne tik emocijų srityje.

Tik nė vienas iš pat pradžių to žinoti dar negalėjo.

Jaunoji dama, Miuccia Prada, buvo dvidešimt devynerių metų amžiaus.

Jaunasis vyriškis, Patrizio Bertelli, buvo trisdešimt vienerių.

Bet per tą pirmąjį gana nesmagų susitikimą – mergina pati sau pamanė, kad jis pasipūtęs, o ji vyriškiui pasirodė kupina pasididžiavimo (ir vienas, ir kitas buvo visiškai teisūs) – jau užgimė keista ir ypatinga alchemija poros, kuriai buvo skirta parašyti reikšmingą mados istorijos skyrių.

Tai buvo dviejų skirtingų ir išmintingų protų, dviejų nepaprastų savimonių ir dviejų neeilinių nosių susitikimas.

Neeilinių visomis prasmėmis.

„Didelė ir puošni nosis, – rašė Artemidoras Daldianas 200 m. po Kristaus, – rodo puikų charakterį. Tokia nosis reiškia aštrų protą, apdairumą, gebėjimą iš anksto apgalvoti ir bendradarbiavimą su iškiliais asmenimis, talentą kurti aplink save palankiausią atmosferą, nešančią ir sėkmę.“ Ir tai tikra tiesa.

Nosis simbolizuoja sugebėjimą išuostinėti, kas nauja, aistrą lenktyniauti, troškimą aplenkti kitus. Tai, kad ne visi susitiki- mai baigiasi maloniai, kaip tik ir yra žaidimo dalis.

Šiaip ar taip, tas pirmais abipusiškai ģtarus, kvoĉiantis, ne itin draugiškas pasikeitimas žvilgsniais, – be jokio sentimentalumo, – yra dalelė didesnės ir painesnės dēlionės, kuri, prasidėjusi nuo kelių odinių rankinių, vienądien pavirs neaprēpiamu ir įvai-rialypiu gyvenimo stiliaus ir mados fenomenu.

Abu gimę po Dvynių ženklų. Po *Prada* prekės ženklų. Kokia prasme? Visų pirma jie sukūrė drabužių stilių, kuris formomis, apimtimis, detalėmis ir parinktais audiniais, o ypač po visu tuo slypinčia konceptualia filosofija, yra neginčytinai unikalūs, su niekuo nepalyginamas.

Vieniems gali patikti, kitiems gal ir ne.

Taĉiau jei kalbėtume apie naujoviškumo laipsnį, provokuojantį nusiteikimą ginčytis su įprastu estetiniu skoniu (šie siekiniai ypač brangūs Miucciai Pradai), – visus šiuos nuopelnus ka-žin ar kas įstengtų paneigti.

Tad išvaizda tapo stiliumi ir pagaliau mados reiškiniu iš da-lies ir dėl to, kad kompanija su gausiomis investicijomis įžengė į tokias tarsi nesusijusias, taĉiau jų veiklą papildančias sritis kaip menas, mokslo tyrimai, architektūros dizainas bei kultūra pla-čiaja prasme.

Trumpai apibūdinant, kaip tik tokie ir yra Prados ir Bertel-lio poros asmeniniai malonumai bei interesai; jiems talkina ne-paprastai didelės konsultantų, menininkų ir dizainerių pajėgos, ir kiekvienas jų savo srityje kalba avangardo ir konceptualaus meno kalba.

Nesuklysime pasakę, kad būtent avangardizmas ir konceptu-alumas yra svarbiausia *Prada* produktų ypatybė.

O atlygis už visas šias pastangas įgauna kūrybiškos ir įtaigiai vaizduotę žadinančios prekės ženklo tapatybės formą, bylojančią intelektualiam elitui suprantama kalba.

Kitaip tariant, pasakyk man, kaip rengiesi, ir aš tau pasakysiu, ar tu protingas.

Naujausiame *Domus* žurnalo numeryje režisierius, architektas ir dizaineris Flavio Albanese rašė: „Pradėję nuo Georgo Simmelio ir pasiekę iki pat Rolando Bartheso, mes svarstėme, kas iš tiesų yra toji mada. Sakykime, jog tai sukaupia idėjų ir tendencijų visuma, veikianti gyvensenų formulavimą ar modifikaciją. Tuomet prieš mus visu akivaizdumu iškyla faktas, kad šiandien *Prada* įkūnija visavertį mados ir gyvenmenos fenomeną. Ir aš kalbu toli gražu ne apie madą siauriausia prasme, nes šis aspektas tokiaime kontekste man mažiausiai įdomus. Taip, sutinku, kad ji, Miuccia Prada, su kairuoliško išsilavinimo asmenų akylumu pastebėjo neeilinius talentus bei sugebėjo išvelgti, kas šioje visuomenėje primiršta, vartotojų vertybių suvokimą pasitelkdama kaip neigiamą polių ir tuo pat metu sėkmingai apsisprendama gaminti vartotojams įtinkančius produktus.“

Simbolizmas, mintis, naujovė – tai pripažinta kasdienė *Prada* duona, jos filosofija, kilmė, augimo bei teisingos krypties pasirinkimo principas.

Mados namų *Yves Saint Laurent* kūrybinis direktorius Stefano Pilati, dirbęs ir *Prada*, – iš pradžių audinių tyrimo srityje, vėliau dizainerio padėjėju, – pripažino: „Mados pasaulyje tai viena iš nedaugelio puikiai ateitį numatančių kūrėjų grupė, sugėbanti iš tiesų sužadinti vaizduotę, nes jiems už nugaros – tvirtos mąstytojų pajėgos, kurios suteikia energijos, skatinančios kurti ir nuolat atnaujinti kūrybinį mąstymą. Tai Prados ir Bertelli bendro darbo vaisius, o kūrybinio smalsumo ir įvairovės prasme jie tapo pionieriais ir kitose – vaizduojamojo meno, komunikacijų – srityse, ištisoje išraiškos formų įvairovėje, šitaip išsiugdydami tvirtą šiuolaikinio identiteto jausmą.“

